

شناخت مبانی ممنوع معامله بودن افراد در حقوق ایران

محمد جواد بنیادسیکارودی

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رباط کریم

چکیده

مطابق با قوانین و مقررات موجود، اشخاص ممنوع معامله کسانی می‌باشند که بنا به دلایلی، از انجام معامله به صورت کلی یا در موارد خاصی منع شده‌اند. این اشخاص عبارتند از: ۱. تجار ورشکسته، ۲. کسانی که به موجب حکم دادگاه محکوم شده‌اند. ۳. اشخاصی که عاقل، بالغ و رشید نمی‌باشند. (معامله با این افراد بدلیل عدم اهلیت آنان باطل می‌باشد) افرادی که از سوی دادگاه و مراجع قضایی بدلیل ارتکاب جرائم و یا بدلیل محکومیت‌های مالی و سایر ممنوعیت‌های قانونی، ممنوع معامله شده‌اند و در برخی موارد اموالشان نیز توقیف می‌شود، حق انجام هیچ‌گونه معامله در خصوص اموال و املاک خود را بالأخص در دفاتر اسناد رسمی نخواهند داشت. دلیل ممنوع معامله بودن اشخاصی که عاقل، بالغ و رشید نیستند نیز بدین جهت می‌باشد که این افراد فاقد قوه تمییز و تشخیص بوده و نمی‌توانند مصلحت خود و دیگران را مراعات نمایند. بند اول ماده ۶۶۲ قانون مدنی ناظر به توانایی قانونی و اهلیت است و چون ممنوع معامله از تصرف در امور خود ممنوع است؛ لذا نمی‌تواند به دیگران وکالت دهد. درعین حال همان‌گونه که در اتفاق نظر، اعلام شده با فوت وکیل، وکالت منفسخ است و اقدامات وکیل بعد از فوت موکل نافذ نیست. به این ترتیب نظریه اعلامی تأیید می‌شود. اعمال حقوقی اشخاص، ممکن است به لحاظ رعایت کامل مقررات قانونی در انعقاد و تشکیل آن، «صحیح» یا در نتیجه واقع نشدن تراضی، بدون موضوع بودن آن، و منع قانون از نفوذ تراضی نامشروع، «باطل» و یا موقوف به اجازه دیگری باشد که در این صورت «غیرنافذ» خواهد بود.

واژه‌های کلیدی: معامله، ممنوع معامله، تجار ورشکسته، عدم اهلیت

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۷، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۰، صفحات ۲۴۱ - ۲۲۱